

В своя *Анабазис* Ксенофонт казва, че *страната на тибарените е равна и има по-малко укрепени места край/на/при морето* (Хеп. *Anab.* V, 5, 2). Несъмнено е, че *тибарените* имат □ *крепости – укрепени места край/на/при морето*.

Както добре се знае от древната крайбрежна морска история и археология крепости се строят на стратегически места – на морски носове и високи крайбрежни хълмове. Това са местата, от които се контролира както крайбрежната акватория, така и връзката суша-море. В случая, за крепости/укрепления е използван терминът *хорйон*. Изглежда тези крепости на *тибарените* съвсем не са били безобидни, щом войската на Ксенофонт не се престашава да ги нападне и намира оправдание в лошото жертвоприношение.

Полисът Котиора (вер. дн. гр. Орду в Черноморска Анатолийска Турция), както потвърждава Ксенофонт (Хеп. *Anab.* V, 6, 10), се намира на морето и е на брега на областта *Пафлагония* (Хеп. *Anab.* VI, 1, 1-2). По-нататък, войската на Ксенофонт, се разположила близо, в околностите на, но не в града!, Котиора. Тя се снабдявала с провизии – от една страна от *Пафлагония* и от друга – от земята на котиоритите, които не позволявали на Ксенофонтите войници свободен пазар в града си и не разрешавали болните да бъдат приети зад стените на крепостта (Хеп. *Anab.* V, 5, 2; V, 5, 19-21). Очевидно войската на Ксенофонт не е приета радушно и от жителите на елинския полис Котиора, които не допускат хората на Ксенофонт в града – нито □ на пазара, където чрез търговия войниците биха си купили нещо за да преживеят, нито дори болните, за които несъмнено се изискват по-добри условия за живот и лекарска помощ.

Тоест, Ксенофонт е принуден да се съобразява с реалностите, които го посрещат в тази област на Южното Анатолийско Черноморие. От една страна – зад гърба му са крайморските крепости на *тибарените*, а от друга – пред него е негостоприемният крайбрежен елински град с крепостни стени Котиора. Намирайки се между два реални и един потенциален противник или с други думи между два или дори три фронта, Ксенофонт предпочита мирното съжителство без да накърнява интересите на котиорити и *тибарени*. Впрочем, мирното крайбрежно морско съжителство и добросъседство на етносната държава на *тибарените* и полисната държава Котиора, е другата причина, с която се е съобразявал Ксенофонт.

Така, етносната държава на *тибарените* се оказва в северната крайбрежна морска част на *Пафлагония* – между Котиора (вер. дн. Орду) и Керасунт (дн. Гиресун), приблизително в средата – по крайбрежието, при днешния гр. Буланджак.

Това се потвърждава и от Аполоний Родоски, който като разказва за плаването на аргонавтите покрай Южното Анатолийско Черноморие, от запад на изток, казва, че след *амазонките* и *халюбите* □ *хероите заобикалят носа на Генетския Зевс* и сетне *минават край Страната на тибарените...* (Apoll. Rhod. Arg., II, 1010-1014), а след тях е

Страната на мосюнойките (Apoll. Rhod. Arg., II, 1015-1029).

Носът на Генетския Зевс най-вероятно трябва да се идентифицира с дн. нос Ясун, който е крайната северна точка на полуострова, преди полиса Котиора (вер. дн. гр. Орду). Това означава, че именно този полуостров и земите на изток от него, но преди полиса Керасунт (дн. гр. Гиресун), са на *тибарените*.

Но там, в този район, след *тибарените* се локализируют и *мосинойките* (Хер. Anab. V, 3; V, 4, 1-2; Apoll. Rhod. Arg., II, 1015-1029). Така се оказва, че *тибарените* обитават при, но западно от *мосинойките*.

Очевидно, че намиращата се в *Пафлагония* □ крайбрежна *Страна на тибарените* е етносна държава – парадинастична област-стратегия-сатрапия на Пафлагонския владетел – която, за да бъде разграничена от *мосинойките*, е и етноназована.

Литература:

Порожанов, К. **Тракийската цивилизация в началата на два континента и по крайбрежията на три морета (в десет етюда)**. Издателство Рал-Колобър. София, □ 2012 □ (=Thracia Antiqua, 11), 162-163; 185-186.

□

Калин Порожанов

□